

Kadın yoksulluğuyla mücadele

» milliyet.com.tr/gundem/kadin-yoksulluguyla-mucadele-6657811

HANDE ATILGAN - Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği (CEİD), Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) tarafından desteklenen “Türkiye’de Katılımcı Demokrasinin Güçlendirilmesi: Cinsiyet Eşitliğinin İzlenmesi Projesi” kapsamında, “toplumsal cinsiyet eşitliğinin anaakımlaştırılması” için çalışmalarına devam ediyor. Kadınların her alanda erkekler karşısındaki dezavantajlı durumunun aşılması için cinsiyet eşitliği politikalarının tüm kamu programlarının merkezine alınmasını savunan bu yaklaşım çerçevesinde CEİD, pek çok raporlama faaliyeti yürütüyor. 2017’den bu yana, alanında uzman akademisyenlerin yaptığı 16 tematik alan raporundan yola çıkılarak tamamlanan Türkiye’de Toplumsal Cinsiyet Eşitliği 2019-2020 İzleme Raporu’nu incelemek üzere paydaşları ve kadın mücadelesindeki diğer sivil toplum örgütleriyle bir araya gelen CEİD, söz konusu rapora etkisi henüz yansımaya da, pandemi şartlarında derinleşen yoksulluğa dikkat çekti.

“İstihdam” yoksulluğu

Projenin araştırmacı-larından Prof. Dr. Toksöz, kadın yoksulluğunun geldiği noktanın, inceledikleri her parametreye yansıdığını söyleyerek, bunun önlenmesi için yürütülen sosyal hizmet faaliyetlerinin yetersiz olduğuna dikkat çekti. Toksöz, CEİD’in önümüzdeki dönem çalışmaları için şöyle konuştu:

“Raporda Gösterge Uzman Grubu olarak, sağlıktan eğitime, din hizmetlerine erişimden kent hakkına kadar pek çok başlığı değerlendirdik. Kamu kurumlarına yönelik pek çok veri eksikliği olduğunu, bunlardan bazılarının istenirse hemen paylaşılabileceğini, bazılarının ise birtakım hesaplamalara ihtiyaç duyduğunu tespit ettik. Bu raporda kadın yoksulluğuna ilişkin veriler farklı başlıklarda ortaya çıktı. Bunlardan biri istihdam

üzerinden okunan yoksulluk. Bir diğeri ise hane içindeki gelir eşitsizliği gibi durumlar. İstihdam üzerinden yoksulluk, kadının istihdamın dışında kalmasıyla, özellikle emeklilik hakkından da yoksun olarak, erkeğe bağımlı hale gelmesiyle oluşuyor. Veriler gösteriyor ki, kadınların ortalama yaşam süresi erkeklerden uzun; bu durumda erkek kayıt dışı istihdamdaysa kadın için emeklilik geliri hiç söz konusu olmazken, erkeğin çoğunlukla asgari ücretle çalıştığı tablodaysa çok düşük bir emeklilik gelirinden söz edebiliyoruz. Kadın böylece ya çocuklarına bağımlı ya da tümünden muhtaç duruma düşüyor. Önümüzdeki dönem 5 raporda yer alan ve önerilerle çoğaltılan göstergeler arasında seçim yaparak yoksulluk başlığını değerlendirmeye devam edeceğiz. Mülteci kadınlar, adalete erişim, bilim ve mühendislik alanlarındaki eşitsizlik gibi konuların yanı sıra önemi artan bir toplumsal olgu olarak belirlediğimiz ‘yaşlı kadınlarda toplumsal cinsiyet eşitsizliğine’ ilişkin bir raporun hazırlığındayız.”

Herkese aynı reçete yazılıyor

Raporun araştırmacılarından Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İktisat Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Emel Memiş de “Pandemiyle birlikte sosyal hizmet alanının yükü arttı. Bunlardan faydalananlar da, uzmanlar da ağırlıklı kadın. Bunlar pandeminin daha çok görünmeyen yüzleri oldu. Pandeminin getirdiği iş kayıpları yoksullaşma riskini besleyen en önemli etken. Bunu yoksullaşma oranlarında henüz görmüyoruz ama bizim raporda da referans verdiğimiz araştırmalar gösteriyor ki; yoksul olarak kayıtlara geçmeyen hanelerde bile, hane içi eşitsizlikler sebebiyle yoksulluktan kadınlar etkileniyor.

Yoksul diye nitelendirilen aileler için özel ihtiyaca göre esnek programlar yapılmalı. Özellikle engelli bakımı yapan haneler var ki buradaki ihtiyaç, istihdamın sağlanmasıyla dahi çözülmüyor. Herkese aynı reçete yazılmaya çalışılıyor. Kadın yoksulluğunun eşitlik ve adalet kavramlarıyla önlenmesiyle, çocuk yoksulluğu da önlenir. Bu noktada hanenin bulunduğu coğrafyanın da özelliklere göz önünde bulundurulmalı ve merkezi yönetim, yerel idare aracılığıyla ihtiyacı tespit etmeli. Sosyal yardımlar ‘aile merkezli’ yapıldığında, her grubu açıkça belirtmezseniz, ailesinden dışlanan dezavantajlı gruplar anında açıkta kalıyor. Bu konuda da muhtarlardan Bakanlık idaresine bir çalışma yapılması lazım ama bunun için tabii önce siyasi iradenin bunu sorun olarak görmesi gerekir” dedi.

“Şiddet olarak tanımlansın”

2018’den bu yana, hükümetin resmi belgelerinde, ulusal eylem planlarında ve uygulamaya yönelik çalışmalarında, “toplumsal cinsiyet eşitliği”nin temel bir norm olarak yer almadığı vurgulanan raporda, bu kavramın yerinin “ailenin korunması ve güçlendirilmesi”, “milli ve manevi değerlerin korunması” gibi normlarla gizlendiği belirtiliyor. Kadınların adalete eşit erişiminin sağlanamaması, çocuk yaşta, erken ve zorla evlendirmeler, kadın yoksulluğunun yaygın ve çözümsüz bırakılmasının da bir tür şiddet olarak tanımlanması gerektiğine dikkat çekiliyor. Raporda “Kadınlara yönelik şiddetin sadece aile içi şiddete indirgenerek ele alınması çok sakıncalı sonuçlara neden olabilecek bir eksiklik” deniliyor.